

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Žarek v temi.

Pred 20 leti je bila Evropa razjedena in preorana od zavojevalnih načrtov velikih držav. Ozračje je bilo prenapolnjeno z nevihto, govorilo se je o možnostih vojne in na tihem so se države mrzlično pripravljale na krvavo borbo. Komaj leto pozneje je ta izbruhnila v vsej grozoti podivjane človeške bestije.

Današnji položaj je podoben tedanjemu. A še bolj je zamotan vsled velikih gibanj, ki pretresajo tri velike evropske države, Rusijo pod obliko komunizma, Italijo v obliko fašizma in Nemčijo pod imenom narodnega socializma. V to temo vsenaokoli pa prodira danes žarek luči in napoveduje vstajajočo jutranjo zarjo.

Na dnu vsega evropskega sovraštva je staro nasprotstvo Nemčije in Francije. Kljub sklenjenemu paktu četvorice sta si danes državi bolj odaljeni kot kedaj pred desetletjem. Oholi način, v katerem je pred tednom Nemčija zavrnila dobrohotni francoski opomin glede kršenja samostojnosti avstrijske države, kaže napetost odnošajev dovolj. Med Nemci in delno tudi med Francozi manjka dobre volje za sporazum in na strani Nemčije se še posebej čuti pomanjkanje iskrenosti. Neoficielna Nemčija danes hreščeše zahteva poljsko Primorje, Avstrijo, nove kolonije. Ob strani stoji dvorezna Italija, ki išče francoskih simpatij, a hkrati podpira nemško sovraštvo proti Franciji. Anglija ostaja v tej borbi držav za premoč na kontinentu neodločena in išče pri tem le svojega haska. Jasno je, da so po velikih državah vržene tudi male države v taisto borbo za premoč nad sosedom in za boro korist enega trenutka. Ena sama velika dobrota je pri vsem tem, dobrota, ki ovira stopnjevanje sovraštva, iz nje sledeče obožitve do zob in vojnega izbruha: ta strašna beračija po vsem svetu. Neuspeh svetovne gospodarske konference je nazorno dokazal, da prvi voz svetovnega gospodarstva še naprej v svojo katastrofo. Pokazal je obenem, da čakajo svet še večje gospodarske neprilike, ki naj človeštvo končno dovedejo do medsebojnega zaupanja držav in mednarodne ne-sebičnosti.

Predvsem gospodarske neprilike so vzrok, da vstajajo v Evropi ostri sovražniki sedanjega gospodarskega reda. Kot plazovi derejo pod znamenji srpa, liktorskega znaka in kljukastega križa socialno ali nacionalno porbarvana gibanja in vlečejo za seboj mlajši rod. Nove oblike družabnega življenja se uvajajo na revolucionaren, krvav način s pokolji in umori ter gazijo vse naše sedanje pojme o pravu in pravici. Danes je le ena pravica: moč. In eno samo pravo: sila. Boljševizmi, hitlerizmi in fašizmi, otroci iste matere so, projeni iz odpora proti neznosnosti gospodarskega položaja.

Za današnjo borbo razbrzdanih sil je še značilno drugo veliko: Podirajo staro, a hkrati tudi korenike novega življenja. Vsa današnja gibanja družijo ostro preziranje krščanstva. Kar se je pri boljševizmu pokazalo v obliki najbesnejše brezboške gonje, se v omiljenih načinih ponavlja v italijanskem fašizmu in nemškem narodnem socializmu. Na poti jim je organizirano krščanstvo. Kar je boljševizem dosegel z brezprimerno brezobzirnostjo, skušajo ostala gibanja doseči v izsiljenih konkordatih, t. j. sporazumih s Cerkvijo. Komisarjem, dučejem in Führerjem lebdi pred očmi ponižanje ugleda krščanske ideje in krščanskega gledanja družbinega in poedinega življenja.

Tema vsenaokrog, duše potisnjene v obup, srca zakrnjena v trdovratnost! En sam svetel žarek je posvetil v to temo in obrnil nase poglede obupanih in strtih, da se poraja novo veselje in nova življenska radost. Ta svetli žarek je preroč katoliškega sveta. Katoliški svet je danes jasno opredeljen od svojega sovražnika, ki mu je boljševizem v katerikoli obliki, socialni boljševizem, nacionalni boljševizem, gospodarski boljševizem, to so le razna imena za isto zlo. Proti diktaturi družbe, ki jo pridiguje ruski boljševizem, je katoliški svet postavil ideal družine, proti diktaturi enega stanu, ki jo pridi-

guje socializem, je povdaril ideal stanovsko urejene družbe, proti diktaturi plemena in krvi, ki jo narekuje narodni socializem, stoji krščanski ideal ene družine narodov. Korenina vinske trte poganja na novo, ob njej se preraja človeštvo, da bo nekoč zopet nositelj cvetu in sadu.

Na vsakem izmed nas je, da se ne udaja blodnjam naše dobe in ne predaja sanjam namišljene sreče v senci srpa ali kljukastega križa. Iz jasnega življenskega gledanja poedincev pa naj bi sledilo smotrno skupno delo za zopetni procvit naroda in domovine.

Nemčija je v avstrijskem vprašanju nepopustljiva.

Velika diplomatska akcija za ureditev spora med Avstrijo in Nemčijo je rodila velika iznenadenja. Položaj je še bolj zamotan, odnošaji naše države do Nemčije še bolj postreni. Na posredovanje veselil pri Nemčiji v zadevi samostojnosti naše države je nemška vlada dala italijanskemu poslaniku zagotovilo, da bo ukinila vsako propagando za priključitev Avstrije. V odgovoru na angleško in francosko noto je kratko omenila svojo obljubo italijanski vladi s pripombo, da odklanja vsako vmešavanje v svoje spore z Avstrijo.

Takoj nato pa je Nemčija dano besedo prelomila. Nekdanji nar. socialistični nadzornik za Avstrijo, član nemškega državnega zbora Habicht je imel pardni navrh ponoven hujskajoči govor proti avstrijski vladi. Dolžil je vlado, da je zahtevala posredovanje veselil, ter trdil, da se vlada ne more več držati iz lastne moči. Pomožno policijo je primerjal separatističnim bandam v Porenju (ki so se borile za samostojnost Porenja. Op. ured.). Vlado je imeno-

val skupino teroristov, ki da je proti postavi in pravici v posesti državne oblasti in ki hoče braniti samo svoje osebe in zanje išče pomoči inozemstva. — Temu izzivanju je sledilo nato še drugo po rajhovskem žurnalistu dr. Hönigu, ki je brutalno napadel dunajsko policijo in avstrijsko vlado.

Ta predrznost nemških narodnih socialistov je rodila v naši državi in tudi drugod v Evropi veliko ogorčenje. Splošno pripominjajo listi, da z Nemčijo sploh ni mogoč noben sporazum, dokler bo oblast imel v rokah Hitler. Francija je v odgovor zavarovala svoje meje ob Renu, francoski listi zahtevajo odpo-ved podpisa na pogodbo štirih veselil, katerih ena bi bila Nemčija.

Nemčija se je torej postavila v fronto proti ostali Evropi ter kljub posredovanju veselil ne neha sramotiti Avstrije. S tem prevzema — tako piše dunajska „Reichspost“ — nase odgovornost za vse dogodke, ki lahko sledijo iz poostritve odnošajev med obema državama.

Kaj Ogrri zahtevajo.

V Budimpešti govorijo in pišejo neprestano o spremembi mirovni pogodbe. Pričakujejo, da bo Mussolini želel od njih, naj sestavijo seznam svojih najnujnejših želja in da bo nato od Čehov zahteval pristanek na te želje. Ogrri ne bodo z uresničitvijo teh želja zadovoljni in zato so že sedaj izdelali načrt spremembe trianonske pogodbe, ki je v glavnem sledeč:

1. V slučaju priključitve Avstrije k Nemčiji vrne Hitler Burgenland Ogrrom.
2. Jugoslavija dovoli Ogrski zaenkrat pas zemlje do Reke in Jadranskega morja.
3. Na Sedmograškem se ustanovi nova posebna država, katere ozemlje odstopi Rumunija.
4. Češka odstopi vse ozemlje bivše Ogrske v avstrijski monarhiji, Slovaška odstopi Ogrrom vse kraje, koder prebivajo Ogrri.

Iz tega načrta je jasno, da so madžarski revizionisti drzni dovolj. V splošnem je opaziti, da narodi, ki so bili nekoč vajeni gospodovati nad drugimi ljudstvi, zahtevajo zase vso ono zemljo, koder so bili naseljeni kot uradniki, učitelji in orožniki njihovi privrženci. Vedno spet se pozablja od strani „gospodskih“ narodov, da je značaj zemlje narekovan v prvi vrsti od ljudstva, ki jo obdeluje v svojih številnih rodovih in si v delu na njej utrdi svojo

narodno svojstvenost. To ljudstvo ima prvo in edino legitimacijo, da odločuje tudi o političnem značaju svoje zemlje.

To velja tembolj, ko mednarodno življenje opravičuje tudi države, ki so danes v posesti zemlje, katero je nekoč obdeloval njihov rod, a bil pozneje po tujih narodih oropan svoje narodne zavesti in tako prišel tudi ob svojo posest.

Nedvomno je torej, da bodo zahteve, kot so te ogrske države, vzbudile velik protiodpor in da bo postala izjava Male antante „kdor hoče našo zemljo, naj pride k nam po njo“ splošno veljavna kot svarilo vsem, naj ne iščejo vojne.

Stare nemške sanje so ustvariti vodstvo Nemčije v Evropi. Njihovo uresničitev vidijo Nemci sedaj, ko se je izjavila Italija za revizijo meja oz. mirovni pogodbe, v jasni sliki. Narodno-socialistični voditelj dr. Kube je na neko vprašanje formuliral nemške zahteve sledeče: Nemčija mora biti prosta vseh obveznosti, ki jih nalaga verzajska pogodba, Francija naj plača Nemčiji odškodnino za zasedbo Porurja, Šlezije in Porenja. Vsem nemškim narodnim manjšinam naj se dovoli prilika, da se svobodno izjavijo ali hočejo ostati v sedanjih državah ali se priključiti Veliki Nemčiji. Ob Nemčijo mejoči nemški deli vseh sosednjih držav se spojijo z njo. Nemčija je po številu ljudstva, svoji zgodovini in stopnji svoje kulture edina poklicana za vodstvo združenja ev-

ropskih držav v Panevropo. Dosedaj plačane reparacije morajo države Nemčiji takoj povrniti. — Te misli uceplja sedanji režim nemški mladini in iztreblja vse, kar je temu načrtu na potu. Kako bridko bo razočaranje na te sanje nemških nadutežev!

Mussolini išče zbliznanje z Jugoslavijo. Francoski listi poročajo, da skuša Mussolini urediti svoje odnose do Male antante in posebej do Jugoslavije. Ker je uvidel, da ni rešitve podonavskega vprašanja brez Male antante, skuša svojo politiko na Balkanu revidirati v toliko, da išče z Jugoslavijo prijateljskih odnosov. Danes Mussolini ne računa več z drzno domišljijo razpada Jugoslavije in je zato opustil tudi svoj načrt obnovitve avstro-ogrske monarhije. To spremembo italijanske politike napram svoji slovanski sosedbi beležijo tudi jugoslovanski listi, vendar je razbrati iz njih veliko nezaupanje, ki ga gojijo do Italije.

Bolgarska stoji ob strani in odklanja sodelovanje s slovanskimi državami. Bolgarska vlada je stavila svoje nade na Italijo, katera je obljubila revizijo meja tudi v njen prid. Zato je Bolgarska odklonila vstop v vzhodni pakt, v katerem imajo večino slovanske države. Bolgarska se protivi tudi pogodbi, ki naj bi jo medsebojno sklenile balkanske države. — Korenine ima ta neslovanski kurz Bolgarije nedvomno v vplivu Italije na Balkanu.

Boj za samostojno Irsko se je poostiril, ker so irski fašisti pričeli proti sedanjemu voditelju samostojne Irske predsedniku de Valeri bratomorno gonjo. Irski fašisti zagovarjajo sodelovanje z Anglijo in so proti sedanjemu parlamentu, ki da škoduje s svojim delom irskemu gospodarstvu. Grožnje fašistov so postale čim ostreje, dokler ni vlada nastopila z odločnim korakom in onemogočila vse demonstracije ter vsak odpor. — Bratomornega boja se seve najbolj veselijo Angleži, ki so s svojim gospodarskim bojkotom dobro zanetili nezadovoljstvo irskega prebivalstva.

Revolucija na Kubi. Pozornost ameriške javnosti je osredotočena na otok Kubo, ki je znan po svojih ogromnih sladkornih nasadih. Posestniki teh nasadov so inozemci, dočim se morajo domačini udinjati v podrejenih službah. Posestniki so ljudstvo izmzgavali in čim je to še zaznalo, da dela tudi kubanska vlada roko v roki z ameriški kapitalisti, se je dvignilo proti svojemu predsedniku. Vojaštvo in policija mu je odpovedala pokorščino, nakar je predsednik zapustil deželo in odslovil svojo vlado. Položaj še ni razčiščen.

Amerika se obrača od Evrope. Posledice svetovne gospodarske konference se vedno bolj čutijo. Ojačeno gospodarsko nezaupanje med državami ima svoj vpliv tudi na mednarodno politiko, v prvi vrsti na odnose Amerike do Evrope. Rooseveltova izjava, da se v gospodarsko-političnih zadevah ne bo oziral na želje in potrebe evropskih držav, je postala merodajna tudi za politične odnose med obema kontinentoma. Amerika si je postavila nove politične cilje in sicer: združitev vseh ameriških držav v nadpolitično zvezo Panamerike. Večjo pozornost začena tudi posvečati razmeram na Tihem oceanu, kjer ji vstaja v Japonski močna konkurentinja. Za povečanje mornarice je Amerika dovolila 283 milijonov dolarjev.

Temne sile na delu.

V nemških koroških in štajerskih listih je zadnje tedne opažati sumljiva namigavanja, tičočja se naše slovenske manjšine na Koroškem in njenega zadržanja napram državi ter odnosov jugoslovanske države do njene avstrijske sosedbe. Tako poročajo razni članki v „Bauernzeitung“, „Grazer Tagblatt“ i. dr. na primer nedavno o potovanju akademskega društva „Triglav“ iz Ljubljane po Koroškem, da je prirejalo po dolinah iredentistične sestanke in pripovedovalo ljudstvu o zopetni zasedbi koroške zemlje po jugoslovanski vojski. Drugi članki se bavijo zopet z zadržanjem naše manjšine napram vladi ter skušajo dokazati našo „nelojalnost (!) s tem, na nam očitajo zakrnjeno rabo slovenskih imen za Celovec, Beljak, Borovlje in druga avstrijska mesta. K potovanju Triglavanov po naših dolinah se nam iz verodostojnih virov poroča, da so podtikavanja nemških listov zlobna laž in v celoti potvorjena. Očitek nelojalnosti iz rabe starodavnih slovenskih imen za avstrijska mesta pa je naravnost absurden in se z njim ne moremo niti baviti. Sumljivi so nadalje članki, ki jih neka celovška nacionalna organizacija, pri nas znana po svojem zlohotnem delovanju, predstavlja iz pokrajinskih jugoslovanskih listov. Članki se navadno bavijo z notranjim položajem v naši državi in ga gledajo seve iz jugoslovanskega stališča. Pri prebiranju teh člankov, katerih vsebina zamore predstavljati zgolj zasebno mnenje njihovih piscev, a nikakor oficijelnega

jugoslovanskega mnenja k položaju v naši državi, se nehote vsakomur vrine sum, da ima organizacija, ki jih dostavlja uredništvom nemških listov, interes, da se odnošaji Jugoslavije in Avstrije poostrejuje in se ustvarja nepremostljiv prepad med obema državama. Iz zaupnih krogov nam poročajo, da so uredništva vladnih listov danes polna takih odzvestve nemške nacionalne organizacije doposlanih prestav iz jugoslovanskih lokalnih časopisov. **Danes smo končno v stanju poročati še o najdrznejšem načinu delovanja zloglasne organizacije v Celovcu:** Pred zadnjim zasedanjem deželnega zbora sta posetila enega izmed članov naše stranke dva narodna socialisti, ter mu stavila predlog, naj izposluje pri naših političnih voditeljih pristank na odtegnitev od glasovanja za razveljavljenje nar. socialističnih mandatov v dež. zboru in občinah, nakar je nar. soc. stranka pripravljena se zavezati, da v slučaju zmage dovoli manjšini gotove koncesije. Predlog sta odposlanca stavila na **pobudo taiste celovške nacionalne organizacije**, ki si je pri tem obnem bržkone zamislila še neko past našim političnim voditeljem. Da je omenjeni član naše stranke njun nelojalni predlog z ogorčenjem zavrgel, je jasno.

Pri vsem tem temnem delu se moramo vprašati: **Kaj je cilj omenjenega delovanja te organizacije, da se ne ustraši podlega podtikavanja jugoslovanskim izletnikom, absurdnega očitka nelojalnosti naše manjšine ob rabi starodavnih imen za kraje naše dežele in države, poizkusov ustvaritve razdora med Avstrijo in Jugoslavijo in končno najpodlejšega sredstva — nelojalnosti — s pomočjo nar. socialistov? Odgovor je samo eden: Zasljepljeni šovinizem gospodov okrog te organizacije hoče pod krinko dela v službi nacionalne ideje škodovati ne samo naši slovenski manjšini na Koroškem, marveč doseči tudi svoj drugi cilj omajanje stališča avstrijske vlade kanclerja dr. Dollfusa in končno podreditve Avstrije pod hitlerjanski režim.**

Naša nadaljna skrb bo, da se temni naklepi te nemške šovinistične organizacije pravočasno razkrinkajo, karte razgrnejo in prične prava igra iz obraza v obraz. To smo dolžni naši narodni manjšini in državi, kateri smo dali zvestobo.

**Svoj narod zatajiti je greh!
Kdor svoj narod zataji, greši zoper 4., 5. in 8. božjo zapoved!**

PODLISTEK

Najlepše roke.

Poznaš li roke svoje matere?

So ogledalo velike ljubezni in dela. Da pa boš razumel njihove govornice, moraš zato imeti oko in srce.

Nikoli brez dela in tako materine roke ne najdejo časa, da bi mislile nase. Ne vedo ničesar o manikiranju. Kjer je delo, tam poprimo, pa bilo še tako težko.

Nosijo razpoke in žulje — kot znak ljubezni. So hrapave in trde, a vendar znajo božati tako mehko.

Materine roke — vele in zgubane — so najlepše in najdražje na svetu. So častitljive, četudi so uvele in zgrbačene.

Bog sam jih je ustvaril.

*

Pijanec se opoteče. Mnogi se hudujejo nad njim, nekateri se smejejo, suroveži se rogajo. Pa pridrobi drobnih korakov dekletce, katere glasek začivka: „Očka!“ ter se zaupno oprime moževe desnice.

Revež se zdrami iz omotice. Srepa zre na roko svojega otroka, ki je tako majhna, tako nežna in nedolžna. Otrok, ki gre neobnavlja se z njim z roko v roki, je premlad, da bi vedel, v kakšnem stanju se nahaja oče. Kmalu pa pride grenko spoznanje.

*

Večkrat sem opazoval roke zdravnika, od mnogokratnega umivanja in razkuževanja trdo in razpokano kožo. In vendar se mi zde zdravnikove roke najlepše moške roke. Po-

dobne so duhovniškimi. Blagoslov lije iz njih. Podnevi in ponoči so v službi trpečega človeštva. Često zagrabi boleče, morajo rezati in žgati, pripravljene pa so vedno, da pomagajo in zdrave, rešavajo in podaljšujejo življenje.

So služabniki vseh, ne ozirajo se na družabno stopnjo pomoči potrebnega.

So umetno božje delo.

*

Dolge, ozke in blede leže na odeji. Več let že ne opravljajo dela. Glodajoča bolezen jih je naredila trudne, nemočne, nje, ki so delale tako rade.

V svetlih pomladanskih dneh, ko se znova obuja življenje, se zdrznejo in zatrepečejo, a morajo ostati mirne in brezdnele. V dolgih nočeh brez spanja, se krčijo in čutijo borenje duše, ki se vzpenja proti „neozdravljivosti“.

Dotaknil se jih je mir. Rožni venec se vije okoli prozornih prstov, ko se sklepajo v molitvi za druge. Tudi to je delo, najplemenitejše, najvišje, najnesebičnejše.

Postale so božja umetnina.

*

Tudi tebi je daroval Stvarnik dvoje rok. Čemu služijo? Nečimernosti, brezdelju? Ali pa so v službi ljubezni in dolžnosti?

Po božji volji naj bodo nosilke blagoslova.

Življenje.

(Indska pravljica.)

Sakia-Muni, srečen kraljevič, ki so mu zamolčali, da so na svetu starost, bolezen in smrt, je šel na izprehod. Tu zagleda grdega, brezzobega starca. Kraljevič, ki so mu zamol-

čali starost, se začudi in vpraša, kaj je to. Povedo mu, da je to starost, ter da je to usojeno vsem ljudem, ki dolgo žive, tudi njemu. Kraljevič se zgrozi, hiti domov in se zapre, da bi razmišljal o tem. A najbrž se je kako potolažil, zakaj drugič je zopet vesel šel na izprehod.

Tu zagleda bolnika. Človek je stal pred njim, izmzgan, modro podplut, s kalnimi očmi, ves se tresoč. Kraljevič, ki so mu zamolčali bolezen, obstoji ter vpraša, kaj je to. Pravijo mu: To je bolezen, in zboli lahko vsak človek. Ko kraljevič čuje, da tudi on, poln zdravja in sreče, lahko zboli, se ozlovolji, obrne se ter gre iskat samote in miru. Bržčas je našel mir, zakaj zopet je šel na izprehod.

Tedaj pa zagleda še drug prizor. Vidi, kako nekaj neso mimo.

„Kaj je to?“

— „Mrlič.“

„Kaj je to: mrlič?“

Povedo mu, da je mrlič mrtev človek, in da se pravi umreti postati to, kar je sedaj ta.

Kraljevič se približa, odpre rakev in pogleda v rakev.

„In kaj bo sedaj?“

„Zagreblji ga bomo.“

„Zakaj?“

„Ker ne bo več oživel, ampak se ga bodo lotili črvi in smrad.“

„Ali je to usoda človeška? Ali vse čaka to? Tudi mene? Zagreblji me bodo in iz mene bodo prilezli črvi in smrad ter me bodo žrli?“

„Da!“

„Domov! Jaz ne pojdem več na izprehod!“

In Sakia-Muni ni našel več tolažbe v življenju.

DOMAČE NOVICE

Št. Jakob v Rožu. (Resnična zgodbica.) Minuli teden je krožil v naši župniji list „Der Freiheitskämpfer“, menda naslednik znanega nar. soc. „Vormarscha“ (ki je sedaj, kot njegov prednik „Vormarsch“, od vlade ustavljen! Op. ured.) V velikih črkah je poročal iz naše župnije sledeče: Slovenska stranka hoče deliti Koroško. V nedeljo, dne 9. julija se je vršila v St. Jakobu v Rožu primicija bodočega kaplana Zwitterja. Kdor pozna razmere v glasovalnem ozemlju, bo vedel, da izrabi Slovenska stranka vsako priliko za nadaljevanje svojih veleizdajniških načrtov. Zato je nudila priliko tudi primicija. Vsi nekdanji sovražniki edinosti v deželi so se zbrali in so kazali na zunaj, kot da praznujejo verski praznik. Komaj pa so se znašli „prominentni“ stranke pri obedu, so začeli govoriti, v katerih se je obljubovalo delitev Koroške v najkrajšem času. Meja jugoslovanske države pri Gospa sveti je samo delček tega, kar se je očitno zahtevalo. Domovinizvesto ljudstvo je nad veleizdajniškim počenjanjem ogorčeno in zahteva najstrožjo preiskavo od strani oblasti... To je nekako jedro članka v omenjenem hitlerjanskem listu, ki je bolj podoben neki pustni šali kot pa resnemu poročilu. Pa smo pri branju mislili, kako veselost je moral članek vzbuditi pri omenjenem „kaplanu“, našem rojaku, ki se je — notabene — dva dni navrh poročil po pravem cerkvenem obredu, in kake vesele misle so se ob branju članka vzbujale vsem onim, ki so se udeležili primicijskega obeda pravega č. kaplana, tudi našega rojaka. Takega razvedrila po nemškem listu bi si res večkrat želeli in se mu zato še zanaprej priporočamo. Lahko je uverjen, da tudi domovinizvesto ljudstvo nikakor ne bo ogorčeno nad takimi neslanostmi. — In kako je sicer pri nas? Vročina nam nagaja in že pričakujemo željno dežja, da napoji naša polja in travnike. — Naša mladina je kaj gibčna, sredi poletja se je zadnje nedeljo zbrala na sestanku v svoji dvorani. Za jesen pa pripravlja veliko proslavo tridesetletnice, ki bo dokazala, kaj zmore moč sloge in edinstva. Ig.

Žitara ves. (Občinsko gospodarstvo.) Kakor je naš list pred kratkim poročal, je deželna vlada prisilno določila za našo občino 250% občinsko doklado, ker občinski odbor ni hotel zvišati proračunske svote od 180% na predlaganih 200%. Marsikateri davkoplačevalec si bo v skrbeh in se bo s srdom vpraševal, kako je v teh težkih časih mogoče naložiti toliko breme. Vzrok neizogibnega zvišanja je predvsem v tem, da se je prej denar razsipaval brez potrebne kontrole. Občinski odbor tudi nikdar ni hotel potrditi izkazane proračunske višine s pripombo, češ da je za davkoplačevalce prehudo. S tem se je pospeševalo zadolžitev občine, ker so vsako leto nastali primanjkljaji. Najelo se je večkratno posojilo, visoko in drago, čeprav v primeri s težkimi razmerami ni obstajala nobena potreba posojil. Nakupovalo se je zemljišče za drag denar, se nekaj plačalo, ostanek pa še danes čaka na poravnavo. Torej sami stari grehi. Končno pa še naraščanje brezposelnosti, dvig števila občinskih ubožcev (in tudi navideznih revežev) in še podpore za delomržne vandrayce. Leta 1932 se je občinam zvišal tudi bolniški prispevek v bolnišnicah na 50%, poleg tega ima občina plačevati za dve osebi v hiralnici in šest oseb v norišnici, kar pomeni skupno ogromne stroške. Občinskim ubožcem se mesečno izplača preko 200 S. Koncem I. 1932 je bil izkazan zaostanek neplačanih občinskih doklad za minulno leto v znesku 16.500 S, dočim znaša celotna svota proračuna približno 23.000 S. Od te svote je dobila občina izplačanih v letu 1932 komaj 2200 S, torej niti desetino, ostalo se je porabilo za bolniške stroške in približno 1400 S se je odplačalo na odpisu davkov za razne račune. — Na zadnji seji se je poročalo, da Rosenbergov fidejkomis v Ženeku kljub terjatvi še danes dolguje znesek 4830 S na občinski dokladi za I. 1932. Da bi se ta svota plačala, bi občina lahko krila vse nujnejše račune ter bi občinskim ubožcem ne bilo treba stradati in trpeti pomanjkanja. Na seji dne 6. avgusta se je obravnavalo 18 točk, med njimi je bilo 16 točk, ki so zadevale prošnje za

„Arbeit allein macht nicht glücklich“ „Reichtum ist keine Schande“

Wozu also am Washtag die viele Plage mit Rumpel und Bürste, da es doch mit Henko und Persil fast ohne Arbeit geht. Und wenn auch die größere Schonung der Wäsche durch die Persil-Waschmethode keine Reichtümer bringt, Ersparnisse schafft sie jedenfalls.

Vernünftig waschen heißt also: Abends in Henko einweichen... früh eine Viertelstunde lang in Persillösung kochen... dann schwemmen. — Das ist alles, damit die Wäsche frisch wird wie reine Luft und rein wie frischer Schnee. —

Kommt Henko und Persil in's Haus
Dann wandern und aus

ubožne podpore ali denarne prispevke. Ugoditi se je moglo samo 6 točkam z manjšimi zneski. — To je torej slika finančne krize naše občine.

Bela. (Razno.) Malokdaj čitate od nas Belanov, ker le preradi obdržimo zase, kar se med nami godi. Sedaj nas prav pogosto obiskujejo turisti in letoviščarji, katere je privabilo k nam krasno vreme. Pa je tudi naša dolina nekaj divnega in samo škoda je, da je vi iz spodnjih krajev tako malo poznate. Mi Belani smo mnenja, da bi se belska dolina v lepoti lahko kosala celo z Rožem. Nedavno je obiskal naš kraj tudi varnostni direktor polkovnik Barger in sicer o priliki inšpekcije državne meje. Bil je v družbi več častnikov in orožniških višjih funkcionarjev ter se je mudil tudi v znanem hotelu Gross. Zastopniki prebivalstva so mu med drugim obrazložili svoje želje glede poprave pota v Korte, za kar je obljubil svojo pomoč. — Najpriljubljenejša točka izletnikov pa je Jezerski vrh. Tam je pred dobrimi štirimi tedni daroval srebono sv. mašo č. dekan Franc Šenk iz Št. Jakoba v Rožu. — Še v juliju pa se posetili Jezerski vrh mladi pevci kapelškega izobr. društva pod vodstvom pevovodje K. Prušnika. Lepo so podajali par naših narodnih pesmi in kar želeti bi bilo, da bi v jeseni priredili v trgu kako večjo pevsko prireditev skupno s sosednjimi zbori. Uspeha so lahko gotovi že vnaprej. Bodi jim s tem dana vzpodbuda. — Sadija bo letos le malo in zato bo prihodnje leto v naših kletih velika suša in v naših grlih pa trda žeja. Se bo pač treba oprijeti pijače, ki teče po naših grabnih in planinah, dotlej da nam nebo ne nakloni zopet sadnega blagoslova. Izredno zadovoljni smo letos s čebelami, ki so bile v mesecih, ko medi smreka, posebno marljive. Narod čebele bo menda edini, ki še ni okusil grenkosti revolucij in kriz, pobojev in vojn, marveč ostaja delaven in marljiv kot prvi dan. Zato imamo z njim mi, ki smo višji v gorah, veliko veselje.

Št. Iij. (Razno.) Same žalostne novice imamo poročati. Dne 7. avgusta se je kopala gruča otrok iz šole domov grede v Dravi. Med njimi je bil tudi korajžni desetletni Milko Gröblacher, Martinov na Trebinji. Sicer plavanja večšega dečka je moral prijeti nenadoma krč, da je takoj izginil v valovih. Do danes še Drava svoje mlade žrtve ni izročila. Težko prizadetim starišem izrekamo najiskrenejše sožalje. — Še drugo žrtev skriva Drava, 72 letnega Tomaževca Folta iz Pulpač. Vsa dosedanja iskanja so bila zaman. — V teku enega tedna smo nadalje pokopali 57 letnega Matijo Schlosser, pd. Boštelča na Gori. Bil je ugleden gospodar, posojilničar in cerkveni ključar. Sledila mu je pd. Grucinja na Trebinji. V celovski posojilnici pa je umrla gospodinja Špisove gostilne Cecilija Knasl. — Na operaciji slepiča je umrl šestletni Hauptmanov Foltej, nada Hauptmanove družine na Otožu. — Bela žena je imela v tem poletju torej dobro žetev in upamo, da nam bo vsaj odslej prizanašala. Vsem preostalim naših ranjkih naše sožalje!

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Zadnjič smo poročali, da so Nemci prekrstili Zablatniško jezero v „Turnersee“. Staro slovensko ime ima jezero, ker je nekoč segalo do Zablatnika v Dvoru. Pred desetimi leti so Nemci še pisali „Zablatnigsee“, v novejšem času pa „Sablatnigsee“. Knez Rosenberg pa je prodal jezero nemški telovadni zvezi za 15.000 S in ta zveza je nato izvedla prekrstitev. Svoj tabor imajo telovadci na severni strani jezera. Letos je prepovedala kopanje in zasipanje za kopališča — jezero je namreč močvirnato. Pozneje je toliko popustila, da se smejo domačini kopati na poljubnem kraju, tujci pa morajo plačati 50 g na dan. Nerešeno pa je ostalo vprašanje, kakšno pravico do jezera imajo posestniki, katerih parcele segajo več metrov v jezero. — Suša že močno pritiska in težko čakamo dežja. Zemlja je žejna, studenci usihajo. Sadija letos ne bo. Četudi se je lani dovolj naprešalo jabolčnega mošta, ga ima le malokateri posestnik še v kleti. Jeseni pa bodo kleti čisto prazne. Pšenica je dala prav obilen sad, pa tudi s pridelkom rži smo zadovoljni.

Grebinj. (Strašen samoumor.) Oreschnig Janez, bivši posestnik Mauharjeve kmetije v Podgori, je bil pred dolgimi leti prodal svoje posestvo nekemu rajhovcu. Sam pa se je z družino naselil v našem kraju. Ker je odpadel od vere, mu je družinsko življenje postajalo vedno neznošnejše. Ženo je žugal za ločitev zakona, čemur pa se je ona protivila. Končno je segel po strupu in hotel izprva zastrepiti družino — kar pa se mu je izjalovilo. Nato je zastrepil sam sebe ter umrl v najhujših mukah.

Drobiž iz dežele: „Kärntner Tagblatt“ napada prezidenta kmetijske zbornice Supersberga, ki sabotira deželne zakone s tem, da je ukazal podrejenim kmetijskim odborom, naj kljub v dež. zboru sklenjenem zakonu še naprej vabijo nar. soc. kmetijske odbornike k sejam. — V Špitalu ob Dravi so že v drugi seji obč. odbora zaman volili župana in izgleda, da dobi mesto vladnega komisarja. — Pripravlja se direktna letalska zveza Celovec-Ljubljana. Svečanosti o priliki otvoritve ljubljanskega letališča se udeležijo med drugimi deželna glavarja Koroške in Solnograške ter župana mesta Celovec in Solnograd (Salzburg). — Minuli teden so vlomili neznanca v stanovanje ministra Schumyja v Celovcu. Govori se, da ima vlom politično ozadje, vendar še ni nobene jasnosti. — V torek, dne 8. t. m. so v Celovcu pokopali sestro prevzv. knezoškofo dr. Hefterja. Isti dan je bil v Celovcu pogreb posestnika in poštarja Ernesta Teyrovskega iz Galicije. V sredo 9. t. m. je umrl profesor teologije p. Emil Springer S. J. Bil je rodom Saksonec ter svoječasno profesor v semenišču mesta Sarajevo. — Zlato poroko je praznoval sodnijski nadaktuar Simon Haschei v Železni Kapli. — Vlomili so v gostilno Pipann v Vrbi ter odnesli več jestvin.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

NAŠA PROSVETA

Žena - mati.

Vedno močnejši in glasnejši je klic po materah. Sv. oče je prvi zaklical v svet: Dajte mi močnih mater! in od tedaj postaja krik bolnega človeštva po duhovnih in telesnih materah vedno bolj očit. Ozdravljenje naše družbe pričakujemo najprej od žen-mater. Vendar bo treba materinstvo danes zopet iskati in izkopati, ker je kot biser skrito pod razvalinami sodobne dobe.

Materinstvo je najgloblje življenje ženske duše, je to, kar prevladuje v vsaki zdravi, nepokvarjeni ženi. Od sile in moči materinskih žena zavisi rešitev naše družbe. Materinstvo je v duševnem življenju žene to, kar je glavna žila v telesu, in koder apneni in usiha ta glavna žila notranjega življenja, tam žene hirajo in umirajo.

Duh moderne dobe je podoben polipu, ki stega svojih tisoče klešč po svoji žrtvi. In ta žrtev je v naših dnevih materinstvo. Raztrgal ga je moderni duh na tisoče koscev in zamoril, kar je na njem najdražjega in najlepšega: željo po otroku.

Nedvomno je mnogo žena, katerim ukaže gospodarska in socijalna stiska, da se morajo odpovedati svojemu najsvetejšemu poklicu. A še več je žena, katerim je gospodarska stiska zaželjeni povod, da posegajo v skrivnost življenja in ga zamorijo. Predvsem velja to zadnje za takozvane boljše kroge, ob katerih mizah in hišah bi novi otrok imeli dovolj prostora. Ne privoščijo mu prostora, ker se mati ne da motiti v svoji komodnosti. To je sodobna rak-rana ženskega sveta predvsem v mestih, a tudi že v večjih vaseh na deželi.

Korenina te moderne bolezni je v tem, ker marsikatera žena ne pozna več božjega načrta in se ne more zato po njem ravnati. Marsikatera žena ne zna več ceniti, kako velik čudež naravnega stvarstva je v njenem materinskem srcu. Materinsko srce je največji Stvarnikov dar človeštvu in materinska ljubezen, ki tako nesebično bije v materinskem srcu, je kos božanstva na zemlji. Materinstvo je zato najboljša in najobsežnejša sodelovanje ob Stvarnikovi skrbi za človeški rod, ker se lahko razvije v čudovito bogastvo in postane prisposoba božje ljubezni do človeka.

Kdor torej ubija materinski poklic v zakonu, kdor postane kriv, da je materno srce, ki naj bi bilo sedež najpristnejše človeške ljubezni, le morišče mladega življenja, ta stori zločin na sedanjem in prihodnjem rodu.

Še nekaj: materno srce je tudi vrec zdravega narodnega življenja. Poglej mladi materi v oko in takoj boš razbral mladost ali starost, življenje ali smrt njenega naroda, je dejal neki učenjak! Materinska služba je torej tudi najnesebičnejša in najsvetejša služba narodu, kateremu se je rodila sama.

Slovenke slovijo od nekdanj kot dobre matere svojega rodu. Da bi ta sloves ohranile tudi v dnevih, ko se odloči rast ali umiranje slovenskega naroda, je naša današnja iskrena želja!

V nedeljo, dne 20. avgusta je velika pevsko prireditve v gostilni pri Mostniku ob gališkem mostu (Schnauzer-Annabricke), na kateri sodeluje sedem pevskih zborov v skupnem in posameznem nastopu z našo koroško narodno pesmijo. In sicer se udeležijo prireditve zbori iz Galicije, Žitare vasi, Št. Lipša, Št. Vida, Št. Petra, Škocjana in Radiš. Med sporedom govor o domači pesmi. Prireditve se začne ob 3. uri pop. Vstopnina znaša samo 50 g, čisti dobiček je namenjen revežem medgorske in gališke občine. Osrednji odbor Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško.

V ponedeljek in torek, t. j. 21. in 22. avgusta se vrši v Narodnem domu v Dobri vasi tečaj za pevovodje in organiste, katerega vodi pevovodja Pevske zveze. Tečaj se prične točno ob 8. uri zjutraj v ponedeljek in konča v torek zvečer. Pevovodje podjunskih zborov in or-

ganisti iskreno vabljeni k udeležbi! Osrednji odbor.

Škocjan. (Naši pevci.) Najlepši dokaz strunne discipline našega pevskega zbora je, da celo v poletnih mesecih ni opustil rednih pevskih vaj marveč ostal na višini in v kvaliteti, po kateri ga pozna že cela dolina. V nedeljo, dne 9. julija je povabil gostilničar Jedlovšek, pd. Rupič cel zbor na izlet v Goriče pri Mohličah. Vabilu so se radevolje odzvali in ni jim bilo žal lepega popoldneva. Za nastop si so izbrali same domače narodne pesmi, med drugimi „Tam, kjer teče bistra Zila“, „Sm se rajtov ženiti“ in „V tujini“, ki so poslušalcem posebno ugajale. Kako je naša pesem zadela v živo, kaže to, da se je poleg poslušalcev v sobi zbrala na robu nad gostilno — Goriče ležijo v malem hribu — čela vas in prisluškovala izbranemu petju škocjanskih fantov. Nazaj grede jih je še povabil posestnik in organist Lavtižar v Mohličah na izborna malico, nakar so se pevci dobre volje vračali domov. — Med letoviščari na Klopinskem jezeru se je med drugimi letos nahajal v penzionu „Obir“ tudi znani ljubitelj naše narodne pesmi g. vladni svetnik Emilijan Lilek z družino. Pevci so sivolasega očeta poznali še izza svojega bivanja v Celju o priliki turneje po Sloveniji. Da se oddolžijo njegovemu gostoljubju, so izrabili priliko njegovega letovanja in mu priredili podoknico. Vzradoščen jih je nato g. vladni svetnik povabil v salon, kjer se je nato razvil lep večer domače pesmi in pristrčne besede. — To nedeljo, t. j. 20. avgusta pa nastopi zbor na pevski prireditvi pri Mostniku (Annabricke) ter hoče dokazati, da se nahaja v izborni formi.

GOSPODARSKI VESTNIK

Novi trgovinski dogovor naše države z Jugoslavijo. Med Avstrijo in Jugoslavijo je podpisan nov trgovinski dogovor. Jugoslaviji se dovoli za 500.000 stotov pšenice znižanje carine za 3.20 zlate krone za meterski stot. Razen te ugodnosti dovoli Avstrija Jugoslaviji, da sme uvoziti določeno število svinj in goved. Zato je znižala jugoslovanska vlada carino na uvoz nekaterih industrijskih izdelkov. Po podpisu dogovora je jug. poslanik posetil kanclerja in min. Schumyja ter se jima zahvalil za dobro voljo, ki jo je Avstrija pokazala pri pogajanjih. Pričakovati je, da se bo po dogovoru trgovina med obema državama redno razvijala naprej v obojen prospeh.

Položaj na lesnem trgu se boljša. Izvoz lesa iz države raste. Glavna odjemalca sta Italija in Ogrska, zadnja je zvišala uvoz rezanega lesa za 2000 vagonov. Švica kupuje pri nas v prvi vrsti okrogli les, dočim dobavlja les za izdelovanje papirja še vedno iz Rusije. Enako postopa Nemčija, ki je samo do junija uvozila iz Rusije 318.000 ton lesa za papirno industrijo, dočim je znašal avstrijski uvoz v Nemčijo do junija komaj 17.000 ton. Znano je, da Rusija v svoje lesne cene ne vkalkulira vrednosti lesa samega, marveč samo delo in vozarino. Tako potem seve lahko tekmuje s srednjeevropskimi državami. Nova trgovinska pogodba Rusije z Nemčijo zna uvoz lesa še zvišati.

Zdravilna moč sadja. Ne le otroci, temveč tudi odrasli ljudje hrepene zlasti v poletni vročini po sadju, ki jih osveži in ki ima zelo prijeten okus. Sadje je tudi zdravilno in ga pri nekaterih boleznih skoraj ne moremo pogrešati. Zdravilna moč sadja je bila znana in priznana že v starih časih. Tako so zdravniki že v starih časih priporočali breskve slabokrvnim ljudem. Ribezelj je bil priznan kot zdravilo proti revmatizmu. Naj pa že vpliva sadje blagodejno na razne bolezni ali ne, nekaj je nesporno, da namreč spada med najbolj zdravo hrano. Sadje je zdravo že zato, ker zmanjšuje potrebo drugih živil, kar je zdravim ljudem zelo dobrodošlo, ker zbole ljudje često zaradi tega, ker se preobjedo. Američani, ki jedo mnogo sadja, pravijo, da si človek samo s sadjem ohrani telesno gibčnost in dolgo mladost. V sadju so tudi redilne snovi, kakor vitamini in sladkor in sicer v zadostni množini. V grozdju je do 25% slad-

korja. Sadje učinkuje blagodejno tudi zato, ker odvaža iz človeškega telesa kislino, kar je je odveč. Jabolka so dobra proti bolezni mehurja in protinu. Posebno redilno je grozdje, ki vsebuje mnogo sladkorja. O pomarančah pravijo, da človeka pomladijo in preganjajo razne bolezni. Priporočljive s ozlasti za otroke. Korist limon pa pozna že vsaka gospodinja.

Ljubljanski velesejm se vrši od 2. do 11. septembra in bo nudil najpestrejšo sliko vseh panog jugoslovanskega narodnega gospodarstva. V okvirju velesejma so vršijo tudi večje kulturne prireditve, tako med drugim tudi razstava „Madone slovenskih likovnih umetnikov“, kjer bodo razstavljeni Marijini kipi in slike slovenskih umetnikov. Na tej razstavi bo tudi glasovanje občinstva za najlepši kip in slika, izvoljene umetnine bodo nagrajene. — Velesejske izkaznice dovoljujejo običajni popust na železnicah in se dobijo v upravi našega lista in na jugoslovanskem konzulatu.

Velikovški trg minulega tedna: Biki 60—75, pitani voli 1.00—1.10, vprežni voli 90—95, mladi voli 70—85, molzne krave 70—80, teleta 1.10—1.20, telice 70—85, plemenski prašiči 1.90—2.30, ovce 50—70, jajca 9—10, sirovo maslo 2.80—3.60, stare kokoši 2.50—3.—, mlade 2.00—2.30. — Pšenica 34, nova rž 20—21, stara 23—24, oves 17, proso 21—23, ječmen 13—14, koruza 15, ajda 26—27, krompir 10 g.

Dunaj, zasebni kliring: Dinar 11.55, marka 216.28, lira 47.75, dolar 66.94, češka krona 23.36 šilingov za 100 denarnih enot inozemske valute. — Zlati novc za 100 S velja 128 šil.

RAZNE VESTI

Umetno sonce. Ljudje izumljajo vedno nove naprave in zdaj so baje izumili celo umetno sončno svetlobo, ali z drugimi besedami svetlobo, ki je enaka sončni. Izumil jo je nek mlad ameriški raziskovalec, baje samo iz nekkih mineralij, ki jih zmeša z oljem in kislinami. Posebna komisija bo proučila to svetlobo, o kateri trdi mož, da bo lahko nadomestovala sončne žarke. Pravi, da nam ne bo samo svetila po stanovanjih, kuhala in pomagala pri zdravniških delih kakor zdaj elektrika, temveč da bo nadomestila tudi vso električno razsvetljava. — Če to ni spet kaka ameriška raca.

V vojaški službi. Narednik je kaznoval vojaka, ker je prišel prepozno z dopusta. „Zamudili ste 24 ur.“ mu je rekel, „in zato boste morali prav toliko časa sedeti.“ — Vojak: „Gospod narednik, javim pokorno, doma so mi dali za vas pet kilogramov težko gnjat...“ Narednik: „Potem ste oproščeni... S tako težko gnjatjo res niste mogli hiteti...“

Dunajski velesejem

od 3. do 10. septembra 1933 (jubilejni velesejem)

POSEBNE PRIREDITVE:

Razstava pohištva / „Elektrika v gospodinjstvu“ / Novodobno plinsko orodje / Obrtna kolektivna razstava

RADIJSKA IN RAVAG RAZSTAVA

Dunajska pletilna moda / Modni salon kožuhov

„LJUDSKO ROKODELSTVO“

Stavbarstvo in gradnja cest / „Rastoča hiša“ / Naselitveno stavbarstvo / Razstava iznajdb / Razstava zimskega športa / „Realitetni posredovalec in upravitelj“

„250 LET DUNAJSKE KAVARNE“

RAZSTAVA ŽIVIL

Poljedelski in gozdarski vzorčni sejem

Poljedelski stroji in orodje / Ribarska razstava / Planšarstvo / Razstava ječmena / Tehnika lesne kurjave / Razstava cvetlic / Vrtnarstvo / N. a. kmetijstvo po gospodarskih okrožjih / Kmetijski učni zavodi in organizacije / Sivilarstvo / Gostjstvo drobne / Razstava živine (3. do 10. septembra)

PREIZKUŠEVANJE VIN

ZNATNO ZNIŽANA VOZŃJA

Legitimacije a S6.— se dobijo pri trgovskih in kmetijskih zbornicah, pri kmetijskih in obrtnih organizacijah, pri podružnicah avstrijskega prometnega biroja, nadalje pri naslovih, objavljenih na lepkih in pri

Wiener Messe A.-G., Wien VII., Messepl. 1

kakor pri častnih zastopstvih v

Celovcu: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo

„ Zbornica za delavce in nameščence, Bahnhofstr. 38

„ Oesterr. Verkehrsbüro G. m. b. H., Burggasse 8